

Zdánlivě nebezpečná zmije

seriál

**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Jediný náš jedovatý had, zmije obecná, vzbuzuje u mnoha lidí neoprávněné obavy a strach. Na Valašsku je její výskyt soustředěn především do vyšších a středních poloh Javorníků, Vsetínských vrchů a Radhošských Beskyd.

Existují věrohodné zprávy o její přítomnosti v okrajových částech Vsetína.

Zmije

dosahuje velikosti od 60 do 82 cm, výjimečně až 100 cm. Tělo je zavalitého tvaru. Hlava je z profilu v horní části hranatá, v oku je nápadná kolmá zornice. Na hřbetě se vyskytuje tlustá klikatá čára. Zbarvení je variabilní – u samců od šedé přes hnědou až po černou, u samic v různých odstínech béžové a hnědé barvy. U černé formy ovšem není vidět klikatá čára na hřbetě!

Zmije vyžaduje chladnější a vlhké prostředí. Vždyť ve Skandinávii byla nalezena až 150 km nad polárním kruhem! Nevyhýbá se ani vodě. Živí se především drobnými hlodavci. Méně často chytá ještěřky, slepýše nebo skokana hnědého. Ojediněle loví i mláďata ptáků. Zmije obecná je u nás zařazena ke kriticky ohroženým živočišným druhům.

Zmije člověka sama ne napadá, jen se brání, když ji překvapíme nebo vyrušíme a zabráníme jí tak v úniku.

Před možným útokem ještě varuje hlubokým syčením. Při pohybu v přírodě je proto třeba dodržovat některé zásady – do zarostlé vegetace chodit ve vyšších kožených botách nebo gumácích a nesahat holou rukou do vegetací zarostlých míst. Protože zmije vnímá otřesy podloží, je dobré v místech jejího předpokládaného výskytu při chůzi zadupat, abychom ji na sebe předem upozornili.

Smrtečná dávka zmijího jedu pro člověka vážícího 70 kg je zhruba 15 mg suchého jedu.

Při uštknutí použije zmije zhruba 1/3 obsahu jedových žláz. To je zhruba 5 mg suchého jedu, Uštknutí zmijí není tedy pro dospělého zdravého člověka nebezpečné, zatímco u dětí, alergiků a starých lidí může přivodit vážné zdravotní obtíže. V každém případě je bezpečné vyhledat po uštknutí zmijí co nejdříve lékařskou pomoc.

Lidé si často zmiji pletou s neškodnou užovkou hladkou, která má zornici v oku kulatou a její tmavá kresba na hřbetě může být podobná klikatému pruhu zmije. Mnohdy také na člověka útočí a může i kousnout. Často je proto tato užovka zabíjena v domnění, že jde o zmiji. Vyskytuje se jen na suchých a teplých místech.

Zmije obecná, samice - foto Dušan Boucný.

**text: Karel Pavelka, zoolog
Muzeum regionu Valašsko,
odborné oddělení Valašské Meziříčí**